

Strateški prodajalci

Do danes še nismo dobili nobene javne objave o rezultatih dosedanega zbora strateških partnerjev; kaj je dobil Lek in kaj NLB? Celo v Novo mesto je morala država že drugič prispevati denar za naložbo v proizvodnjo novega tipa vozila. Kje so drugi primeri in kje so družboslovne analize teh »strateških« prodaj? Ko spregovori kateri koli politik ali družboslovec, da nujno potrebujemo strateškega partnerja, zlahka ugotovimo, da gre pri tem za poceni prevaro, s katero naj bi opravičili prodajo. Ali je kdo pogledal v številke finančnih transakcij: koliko je KBC dal denarja za nakup in koliko je do sedaj potegnil iz banke? Kaj pa je za to dal banki? Ali ni dovolj že to, da po tolikih letih ta banka spet potrebuje novega strateškega partnerja – za nove milijone. Potem se bo pa ponovno pokazalo, da bodo posledice še hujše. Ali se spomnite posledic delovanja strateškega partnerja v Iskri Semič? Preden je Lek dobil »strateškega« partnerja, je bil bistveno večji in razvojno prodornejši od Krke, in sedaj? Ali je kdo od naših številnih agencij, ministrstev, politikov itd. naredil analizo finančnih in razvojnih posledic in primerjav Leka s Krko, ki je ostala v pretežni domači lasti? Brž ko pride strateški partner v gospodarsko družbo, se začnejo procesi, ki imajo naslednje značilnosti:

- razvoj proizvoda, razvoj tehnologije proizvodnje se preseli v matično družbo (tujino);
- prodajna strategija se preseli v matično družbo;
- kapitalne transakcije se preselijo v matično družbo;
- kadrovska politika vodilnih kadrov se preseli v tujino itd. Posledice zgoraj navedenih ukrepov strateškega partnerja so za slovensko gospodarstvo pogubne;
- domačih razvojnih inženirjev in drugih strokovnjakov ne potrebujejo, samo še obratne

strokovnjake, za katere pa ni nujno potrebna visoka izobrazba;

- za prodajno strategijo ne potrebujejo diplomantov iz visokih šol, ker jih imajo sami;
- potrebujejo pa poznavalce domicilne zakonodaje (davčne in socialne) zaradi boljšega finančnega izkupička. Rezultat je pa vedno finančno osiromašenje podjetja. Ko predsednik (prej dr. Drnovšek, Janša) Pahor spregovori, da banka še kako nujno potrebuje strateškega partnerja, takoj vidimo, da izhaja iz družboslovnega študija, saj uporablja argumente iz visokih šol, ki poudarjajo prodajo državne lastnine, češ da je politika slab gospodar. Sicer je pri takšnih vladah to res, saj to dokazujejo s postavljanjem natančno takšnih kadrov v državne gospodarske družbe, da lahko upravičijo nujnost pridobitve strateškega partnerja! Slovensko gospodarstvo pa izgublja zagon in vrstijo se slabi rezultati v številnih podjetjih. Kot pri NLB dobijo še marsikje druge odhajajoči kadri velike odpravnine. Banka (podjetje) dobi ne samo nove kadre, ampak tudi finančno luknjo, ki jo lahko zapolni samo »strateški partner«. Če pa pogledamo malo globlje, lahko ugotovimo, da so »bule« v podjetjih in bankah nastale zaradi neodgovornega ravnanja uprav in nadzornikov, tudi v NLB, ki je nekontrolirano delila »tajkunom« kredite za prilaščanje tujega premoženja in s tem omogočila potapljanje teh podjetij, pa tudi sebe. S tem je svoj poslovni finančni kapital zamrznila v delnice, vrednost katerih se je zmanjšala na četrtino ali še manj. Torej, potrebuje dodatni kapital najmanj v višini izgubljenih vrednosti in tajkunsko prevzetih podjetij. Pri tem ni nastala škoda samo v bankah, ampak predvsem v podjetjih, ki so bile žrtve takšnih vodstvenih ekip. Svojo ceno plačujejo tudi mali delničarji, ki nimajo nobene moči pri nadzoru poslovanja. Skrb za proizvodnjo in prodajo proizvodov so zamenjale visokoteleče finančne

transakcije. Posledice so se pokazale tudi v padanju slovenskega družbenega proizvoda. Dilema: ali naj banka proda ustavljene tajkunske delnice, ali naj dobi nov kapital, je pravzaprav izmišljena: če bo dobila večinskega tujega lastnika, bo ta iz ekonomskih razlogov zastavljene delnice prodal, negativno razliko pa odpisal (zmanjšal kapital). Torej bodo romali: Pivovarna Laško z Unionom, Istrabenz, Mercator, Merkur v tuje lastništvo. Če pa država dokapitalizira NLB, bodo ta podjetja še vedno v slovenskem lastništvu, banka pa se bo še veliko let otepala z zaplenjenimi delnicami. Najbrž je edina spodobna rešitev ta, da se banka s pomočjo državnega lastnika dolgoročno zadolži v tujini in postopoma odproda zasežene delnice domačim vlagateljem s čim manjšo izgubo. Sanje o velikem trgu Balkana pa naj zamenja z realnim odzivom na stanje v slovenskem gospodarstvu.

Torej, manjkata samo nekaj zdrave kmečke pameti in beg od visokih ekonomističnih teorij. Končno je treba doumeti, da ko gre navzgor z ljudmi, z nekaterimi tudi navzdol s proizvodnjo in z napačnimi finančnimi posli, je treba takoj zamenjati uprave in nadzornike (brez odpravnin). Tega niso delale dosedanje vlade, ker se je v vsaki vrtil kadrovski mlinček. Še več. Nekatere, še posebno prejšnja, so zelo skrbele, da kontrolne državne institucije niso dosledno opravljale svojih nalog. To je vidno tudi pri NLB, saj lastniki niso zamenjali vodstva, čeprav so govorili o tajkunstvu, ker jim je takšna negospodarska politika ustrezala. Sedaj pa govorijo: Mi tega vodstva nismo postavili, torej za to »bulo« nismo nič krivi. Kakšno sprenevedanje! Le komu manjka nekaj več kot samo zrnca soli? Kar številnim!

Franci Gerbec
Kremenica